4 oktober 2021

GW

12644 – Evaluatie klankbordgroep en (participatie)proces Universiteitskwartier

Offerte

Gemeente Amsterdam
5.1,2,e
Amstel 1
1011 PN AMSTERDAM

inbo

www.inbo.com

inbo b.v.
KVK nummer
31026236

Geachte 5.1,2,e

Gelijktijdig met het opstellen van het Strategisch Masterplan Universiteitskwartier heeft de gemeente Amsterdam een participatieproces georganiseerd. Onderdeel van dit participatieproces was een klankbordgroep. Deze klankbordgroep is ingesteld vanaf de start van de planvorming van het Strategisch Masterplan en is afgerond bij oplevering ervan (en hiermee start van de formele besluitvorming, inclusief inspraak)

Aanleiding

Om drie redenen wil de gemeente Amsterdam een evaluatie laten verrichten:

1. De stadsdeelcommissie Centrum heeft, in de bespreking over het Strategisch Masterplan Universiteitskwartier, gevraagd om een continue betrokkenheid van bewoners, UvA en gemeente te waarborgen, waarin open communicatie voorop staat. Aangegeven is dat het hierbij belangrijk is om helder vast te leggen wat hiervoor de kaders zijn, zodat verwachtingen, inzet en mandaat voor alle betrokkenen in het vervolg duidelijk zijn.
2. De gemeenteraad heeft, bij aangenomen motie van de raadsleden De Fockert en Warmendam, gevraagd om voorafgaand aan de verdere uitwerking van het Strategisch Masterplan Universiteitskwartier duidelijke afspraken vast te leggen met de verschillende betrokken partijen over hun rol in het vervolgtraject en wat zij van dit traject (mogen) verwachten.
3. VOL BG, een bewonersorganisatie die al lang actief is op het Universiteitsterrein en waarvan enkele leden deelnamen aan de klankbordgroep, heeft kritiek op het afgelopen participatieproces. Onderdeel van deze kritiek is dat VOL BG van mening is dat in het Strategisch Masterplan en in de aanloop hier naar toe onvoldoende invulling is gegeven aan de uitkomsten van het participatieproces.

Twee evaluaties

Om aan het voorgaande tegemoet te komen, laat de gemeente twee evaluaties verrichten. Eén evaluatie richt zich op het functioneren van de klankbordgroep. Hoe de klankbordgroep het (participatie)proces ervaren heeft en hoe betrokkenheid van bewoners in het vervolg georganiseerd kan worden. Parallel hieraan wordt een evaluatie gedaan naar de algemene procesgang.

Voor de eerste evaluatie is Inbo gevraagd een offerte uit te brengen.

Aandachtspunten

1. De evaluatie van het doorlopen participatieproces kijkt terug en vooruit. In het terug kijken gaat het om het afgelopen proces en organisatie daarvan waarbij als startpunt juni 2019 wordt aangehouden, onder coördinatie van de gemeente Amsterdam. Dit was het moment dat er een 'doorstart' van het participatieproces was. Ook voorafgaand hieraan is geparticipeerd, onder coördinatie van de UvA. Dit voorafgaande proces valt buiten de evaluatie. In het vooruit kijken gaat het om het formuleren van aanbevelingen voor de vervolgfase, zoals gevraagd door stadsdeelcommissie en gemeenteraad.
2. Eén van de belangrijkste kritiekpunten van VOL BG is dat met de inbreng vanuit de bewoners te weinig gebeurd is. Om te voorkomen dat dit ook zo ervaren wordt met de evaluatie en het formuleren van aanbevelingen voor het vervolg, wordt in onderstaand voorstel het initiatief bij de klankbordgroepleden gelegd, zowel in het agenderen van de evaluatie-onderwerpen als in het formuleren van aanbevelingen voor het vervolg. Concreet betekent dit dat het aan elk klankbordgroeplid is om te bepalen wat hij/zij belangrijk vindt in de evaluatie. Deze onderwerpen zullen bepalend zijn voor de evaluatie. Hetzelfde geldt voor het formuleren van aanbevelingen. Deze worden niet 'voorgekookt' door de evaluator, maar samen met de klankbordgroep geformuleerd. Daar waar sprake is van tegengestelde opvattingen bij het formuleren van aanbevelingen, zal met elkaar gezocht worden hoe hieruit te komen is. Dit laatste zal immers ook het geval kunnen zijn in de vervolgfase.
3. Ter suggestie zijn in onderhavig voorstel wel onderwerpen gesuggereerd die in het gesprek aan de orde kunnen komen. Deze onderwerpen zijn door de evaluator bedacht op basis van de klankbordgroepbijeenkomsten, de kritiek en de vragen van raad en stadsdeelcommissie. Echter: zie deze vragen vooral als suggestie. Het is aan de klankbordgroepleden om de onderwerpen te bepalen.
4. Voor de evaluatie van de klankbordgroep, de wijze waarop deze klankbordgroep het participatieproces ervaren heeft en het formuleren van aanbevelingen voor de toekomst waar het het proces en de inbreng van bewoners betreft, is de externe begeleider van het afgelopen participatieproces gevraagd. Reden hiervoor is dat deze externe begeleider kennis heeft van het doorlopen proces en hierdoor in staat is om gericht door te vragen (zie onder meer: verslag participatieproces juni 2019 – maart 2021). Tegelijkertijd moet voorkomen worden dat de 'slager zijn eigen vlees keurt'. Om dit te voorkomen, is het voorstel zo opgesteld dat 'de bal bij de klankbordgroep ligt': de leden bepalen de onderwerpen en de leden formuleren de aanbevelingen voor het vervolg. De rol van de evaluator is om de informatie op te halen en de gesprekken te begeleiden.

Werkwijze

Het voorstel is om de evaluatie van het participatieproces en die van de klankgroep in het bijzonder als volgt te laten verlopen:

1. Opzet van evaluatie voorbespreken met ambtelijke betrokkenen, zowel degenen die direct bij het afgelopen participatieproces betrokken zijn geweest als een gebiedsmakelaar die meer op afstand hierbij stond.
2. Bespreken van evaluatieopzet in DB en Bestuurlijk Overleg gemeente – UvA.
3. Indien onderhavig voorstel voor akkoord is, opstellen van een uitnodigingsbrief met aanleiding, doel en opzet van de evaluatie. Deze versturen naar alle klankbordgroepleden. Dat wil zeggen zowel de bewoners die zitting hadden in de

klankbordgroep als de vertegenwoordigers van gemeente en UvA die hieraan deelnamen

4. Individuele gesprekken voeren met elk klankbordgroeplid apart. Reden om dit per deelnemer te doen, is ingegeven door de verwachting dat zo meer ruimte is om ervaringen te delen als ook meer ruimte is voor verschillende ervaringen en opvattingen. Het is aan de individuele leden zelf om te bepalen hoe zij het gesprek willen voeren: online of fysiek.
5. Op basis van de individuele gesprekken een verslag maken van opgehaalde ervaringen en aanbevelingen. Dit verslag opstellen als gespreksverslag. Immers, het is vervolgens aan de klankbordgroep gezamenlijk om hier aanbevelingen voor het vervolg uit te formuleren.
6. In een bijeenkomst met alle klankbordgroepleden de ervaringen delen en bespreken. Hierbij, op basis van een quick scan, suggesties verzamelen vanuit recente initiatieven op het gebied van participatie in Amsterdam en daarbuiten ('inspiratie'). Gezamenlijk conclusies trekken en aanbevelingen formuleren.
7. Om de klankbordgroep te ontzorgen, is het voorstel dat de evaluator uit het gezamenlijk gevoerde gesprek een concept-evaluatieverslag schrijft. Het is vervolgens aan de klankbordgroep om te bepalen of men hierop schriftelijk (per email) reageert of dat men de voorkeur geeft aan een bespreking.
8. Eindproduct is een evaluatieverslag met aanbevelingen voor het vervolg met als auteur de klankbordgroep.

Onderwerpen voor evaluatie: ter suggestie

Zoals hiervoor gesteld, is het aan de klankbordgroepleden zelf om ervaringen en onderwerpen aan te dragen. De 'bal ligt bij de klankbordgroep'. Ter ondersteuning voor deze eigen agendering van het gesprek, is het voorstel wel om voorafgaand aan de gesprekken in de uitnodigingsbrief een aantal suggesties mee te geven van gespreksonderwerpen. Hierbij wordt, vanuit de evaluator, gedacht aan:

1. Procesgang
   - Hoe kijken de klankbordgroepleden terug op het proces, voor wat betreft bijvoorbeeld: procesgang, rollen, verhoudingen tussen verschillende partijen/belangen, vraagstelling, vertaling naar Strategisch Masterplan, et cetera?
   - Welke aanbevelingen doet de klankbordgroep over de procesgang?
2. Verwachtingen
   - Welke verwachtingen hadden de klankbordgroepleden bij de start?
   - Zijn deze verwachtingen uitgekomen? Zo ja, is te duiden waardoor? Zo nee, is aan te geven waarom niet?
   - Wat zijn de aanbevelingen van de klankbordgroepleden in het toekomstig 'managen van verwachtingen'?
3. Samenstelling
   - Hoe is de klankbordgroep bij de start samengesteld?
   - Doet de samenstelling recht aan een afspiegeling van de buurt?
   - Waarom is de klankbordgroep, gaandeweg het proces, verbreed en hoe is dit verlopen?
   - Wat was de rol van de gemeente Amsterdam en de Universiteit van Amsterdam, de planopstellers van het SMP, in de klankbordgroep? En hoe is dit ervaren?
   - Wat was de rol van de begeleider? En hoe is dit ervaren?

- Wat zijn de aanbevelingen van de klankbordgroep over het samenstellen van een klankbordgroep?

4. Taakstelling
   - Is de taakstelling van de klankbordgroep (voldoende) besproken?
   - De taakstelling van de klankbordgroep is procesmatig van aard geweest, namelijk: het begeleiden van het participatieproces op transparantie, communicatie, zorgvuldigheid en het organiseren van een zo breed mogelijk bereik. Herkennen de klankbordgroepleden deze taakstelling?
   - De meeste participatiebijeenkomsten gingen over inhoud, terwijl de klankbordgroep ingesteld was voor het proces. Hoe hebben de klankbordgroepleden dit ervaren?
   - Wat zijn de aanbevelingen van de klankbordgroep over de procesrol van de klankbordgroep?
5. Rolneming klankbordgroep
   - Is bij de start voldoende uitgesproken wat de rol van de klankbordgroep is?
   - Is gaandeweg het proces de rol van de klankbordgroep geëvalueerd? Zo ja, wat heeft dit voor gevolgen gehad? Zo nee, wat is het effect hiervan geweest?
   - Hoe is omgegaan met de procesrol van de klankbordgroep vs het inhoudelijk verloop van het planvormingsproces?
   - Is een participatieproces, parallel aan het opstellen van een SMP, mogelijk? Zo ja, waaraan moet dan voldaan worden? Zo nee, waarom niet?
   - Wat zijn de aanbevelingen van de klankbordgroep over de rolneming van de begeleidingscommissie?
6. Invloed klankbordgroep
   - Vindt men dat er invloed vanuit de klankbordgroep uitgeoefend is op het procesverloop? Zo nee, waarom niet? Zo ja, wat is deze invloed geweest?
   - Is de vraag over procesinvloed te onderscheiden van het inhoudelijk verloop/de uitkomsten?
   - Wat zijn de aanbevelingen van de klankbordgroep over de beïnvloeding?
7. Duur
   - Het participatieproces heeft langer geduurd van aanvankelijk gedacht. Wat betekent dit voor de klankbordgroep?
   - Wat zijn de aanbevelingen van de klankbordgroep over de duur van een participatieproces?
8. Aanvullende vragen/onderwerpen
   - Zijn er onderwerpen die hierboven niet benoemd zijn, maar voor de klankbordgroepleden wel belangrijk?

Eindproduct
In het Werkplan Universiteitskwartier 2021/2022 (vastgesteld in extern directeurenoverleg van 27-09-21) opgesteld door de gemeente Amsterdam in samenwerking met de UvA, wordt een voorstel gedaan om een continue betrokkenheid van bewoners, UvA en gemeente te waarborgen.

In dit voorstel wordt de instelling van een begeleidingscommissie voor ontwikkeling, bouw en beheer geopperd. Tevens is in dit werkplan het voornemen opgenomen om voor het gehele Wallengebied – zowel noord als zuid – een buurtplatform te organiseren.

Daarnaast zijn in hetzelfde werkplan voorstellen gedaan over de communicatie in het vervolgproces.

In de evaluatie van het afgelopen (participatie)proces en het formuleren van aanbevelingen voor het vervolg ligt, zoals eerder gesteld, de 'bal bij de klankbordgroep'. Voorstel is om de voorstellen uit voornoemd werkplan in de eindbespreking wel te betrekken, maar juist de ideeën vanuit de buurt in het kader van de zelfevaluatie voorop te stellen.

Planning
Na accordering van dit voorstel kan in de tweede helft van oktober 2021 gestart worden met de evaluatie. Verwachting is dat de evaluatie ongeveer vier tot zes weken in beslag neemt (mede afhankelijk van de agenda's van de klankbordgroepleden). Dit zou betekenen dat oplevering van het definitieve verslag eind november voorzien is.

Tijdsinzet

Vooroverleggen ter voorbereiding onderhavig voorstel	1 dag
Voorbereiding interviews (uitnodigingen, reflectie op kritieken, etc)	0,5 dag
Tien interviews en verwerking	4 dagen
Verkenning van nieuwe initiatieven op het gebied van participatie	1 dag
Plenair gesprek voorbereiden, modereren en verslaan	1 dag
Bespreken concept en verwerken commentaren in definitief verslag	0,5 dag
Totaal:	8 dagen

Capaciteit en kosten
De evaluatie wordt verricht door 5.1,2,e partner-adviseur.

Wij hopen hiermee een passend voorstel gedaan te hebben.

Met vriendelijke groet,

5.1,2,e